

Aftale om anlæg af Marselis-tunnel

Med Aftale om Infrastrukturplan 2035 af 28. juni 2021 er det, med henblik på at styrke erhverv og nye boligområder samt bidrage til den lokale udvikling og den regionale trafikudvikling, besluttet at staten skal bidrage til etableringen af en tunnel under Marselis Boulevard i Aarhus.

Projektet er forudsat at have en totaludgift på 2.702 mio. kr., og det forudsættes i aftalen, at Aarhus Kommune/Aarhus Havn selv bidrager med 600 mio. kr. til projektet. Beløbene er angivet i 2021-priser og pris- og indeksreguleres med statens anlægsindeks.

Der er samtidig med aftalen afsat 30 mio. kr. til udarbejdelse af et beslutningsgrundlag (miljøkonsekvensvurdering) af projektet.

En Marselis-tunnel vurderes nødvendig for en effektiv transport til Danmarks største erhvervshavn og muliggør samtidig byudviklingspotentialer, herunder infrastruktur, langs med og på det frigjorte areal omkring den nuværende Marselis Boulevard. En tunnel vil samtidig som følge af de mange tunge køretøjer, der i dag benytter Marselis Boulevard, medføre en væsentlig reduktion af miljø- og støjgener i Aarhus by.

Med nærværende aftale ønsker aftaleparterne – staten og Aarhus Kommune – at fastsætte nærmere retningslinjer for det videre arbejde.

Parterne vil loyalt samarbejde om opfyldelse af infrastrukturplanen med henblik på at realisere tunnelprojektet, som kan facilitere kommunens ønske om byudvikling.

Projektejerskab

Vejdirektoratet varetager selve projektledelsen, gennemfører miljøkonsekvensvurderingen og står for gennemførelsen anlægsprojektet vedrørende Marselis-tunnelen.

Der nedsættes en følgegruppe på embedsmandsniveau med deltagelse af Transportministeriets departement, Vejdirektoratet og Aarhus Kommune med Vejdirektoratet som formand. Følgegruppen mødes som udgangspunkt hvert halve år. I følgegruppen kan der bl.a. tages stilling til de mere principielle spørgsmål der måtte opstå, og dermed være med til at sikre projektets fremdrift.

Herudover nedsættes der en teknikergruppe mellem Vejdirektoratet og Aarhus Kommune med Vejdirektoratet som formand. Teknikergruppen bistår med planlægningen af anlægsarbejdet, herunder afviklingen af trafikken i anlægsperioden, samt koordinerer i forhold til Aarhus Kommunes planer for byudviklingen og infrastruktur i tilknytning til tunnelprojektet. Det overordnede ansvar for trafikken i Aarhus i anlægsperioden samt planer for byudvikling har Aarhus Kommune ansvaret for. Koordinering mv. sker i teknikergruppen.

Miljøkonsekvensvurdering

Forud for anlæg af Marselis-tunnelen vil Vejdirektoratet foretage en fornyet miljøkonsekvensvurdering af projektet.

Aarhus Kommune bistår Vejdirektoratet i forbindelse med gennemførelsen af miljøkonsekvensvurderingen, herunder om nødvendige forhold ved f.eks. geotekniske og arkæologiske undersøgelser

samt øvrige forhold, som kan være nødvendige for gennemførelsen af miljøkonsekvensvurderingen.

De miljøkonsekvensvurderinger Vejdirektoratet skal foretage, vedrører alene anlægget af Marselis-tunnelen med den afgræsning, der er i projektet. I det omfang at Aarhus Kommune måtte beslutte, at anlægget af tunnelen medfører andre ændringer af eksisterende vejnet, som ikke er en del af selve projektet, vil disse ikke være en del af Vejdirektoratets gennemførelse af miljøkonsekvensvurderingen af etableringen af Marselis-tunnelen.

Arbejdet med miljøvurderingen igangsættes i 2021 og forventes færdiggjort i 1. halvår af 2024. Vejdirektoratet vil i forbindelse med gennemførelsen af miljøvurderingen afholde de borgermøder og høringer, som der er fast praksis for i forbindelse med direktoratets gennemførelse af sådanne vurderinger.

Anlægget

Der udarbejdes med udgangspunkt i den gennemførte miljøkonsekvensvurdering en anlægslov, som forventes fremsat i Folketingsåret 2024-25.

Vejdirektoratet er anlægsmyndighed for projektet vedrørende anlæg af Marselis-tunnelen. Anlægsarbejderne forventes igangsat i 2025.

Statens ansvar i forbindelse med udførelsen af projektet afgrænses overordnet set til korridoren mellem Åhavevej og tunnelens udmunding ved havnen (v/ Østhavnsgade) samt nødvendige arbejder i umiddelbar tilknytning til denne korridor.

Under anlægsperioden er det vigtigt, at der fortsat kan ske en tilfredsstillende trafikafvikling i området samt til og fra Aarhus Havn. I den forbindelse forpligter Aarhus Kommune sig til, at det kommunale vejnet i området kan indgå i sikringen af den nødvendige trafikafvikling. Kommunen bidrager med nødvendige ressourcer/midler og beslutninger, f.eks. i form af nødvendige midlertidige omlægninger og tilpasninger af det kommunale vejnet. De nærmere drøftelser herom sker i regi af teknikergruppen.

Eventuelle permanente omlægninger eller tilpasninger besluttet af Aarhus Kommune, som ikke er forudsat i anlægsoverslaget for Marselistunnel-projektet, forudsættes fastlagt i dialog med Vejdirektoratet, men medtages ikke i anlægsloven for tunnelen. Sådanne projekter finansieres af Aarhus Kommune, som desuden vederlagsfrit stiller de kommunale arealer, som Vejdirektoratet vurderer som nødvendige, til rådighed for Marselis-tunnelens gennemførelse.

Arbejdet muliggør byudvikling på det frigjorte areal omkring den nuværende Marselis Boulevard. Det vil være op til Aarhus Kommune at vurdere, hvad arealet skal benyttes til. Aftaleparterne er dog enige om, at etableringen af tunnelen har højeste prioritet, hvorfor en fremtidig anvendelse af arealet ikke må ske på en måde, som potentielt kan betyde, at tidsplanen eller udgifterne forbundet med anlægget af tunnelen overskrides.

Eventuel byudvikling oven på tunnelkonstruktionen må forventes at give højere anlægsudgifter til mere beton og stærkere konstruktioner i tunnelen. Der er derfor enighed om, at arealet over tunnelen som udgangspunkt ikke kan anvendes til bebyggelse. Derimod kan arealet efter nærmere aftale med Vejdirektoratet anvendes til rekreative formål og lignende. Aarhus Kommune kan dog senest

ved afslutningen af idefasehøringen anmode om, at Vejdirektoratet projekterer mindre delstrækninger med mulighed for evt. byudvikling oven på tunnelkonstruktionerne. Aarhus Kommune afholder merudgifterne til projektering og efterfølgende anlæg som følge heraf.

Der er endvidere enighed om, at Aarhus Kommune retablerer en indsnævret Marselis Boulevard, som en 2-sporet vej oven på tunnelen. Vejen og den underliggende tunnelkonstruktion skal være dimensioneret til at kunne afvikle de særtransporter, som ikke vil kunne anvende tunnelen, og skal således være med til at håndtere denne type transport til og fra Aarhus Havn. Vejen bliver en kommunevej. Retablering af den 2-sporede vej oven på tunnelen vil blive afholdt af tunnelprojektet.

Herudover er der enighed om, at Aarhus Kommune på et tidligt tidspunkt går i dialog med Vejdirektoratet i det omfang, at kommunen under anlægsfasen af tunnelen påtænker at benytte arealet. Dette for at sikre en balance imellem kommunens interesse i at anvende arealet over for statens interesser i at gennemførelsen af tunnelen ikke hindres.

For at give borgerne et bedre indblik i anlægsarbejdet er parterne enige om, at Vejdirektoratet i forbindelse med gennemførelsen af projektet virtuelt vil oprette en side, hvor borgerne løbende kan holde sig opdateret om projektets fremdrift, dette gælder både i planlægnings- og anlægsfasen.

Ledningsomlægninger

Anlægget af tunnelen vil medføre, at der skal ske ledningsomlægninger. Vejdirektoratet vil som anlægsmyndighed være overordnet ansvarlig i forbindelse med omlægningen, idet de almindelige principper vedrørende gæsteprincippet forudsættes at gælde. Parterne er dog enige om, at det er i begge parter interesse, at kommunen hjælper ved ledningsomlægninger, der berører det kommunale vejnet, herunder fremtidige placeringer af ledninger samt logistikken omkring arbejdet.

Fremtidigt ejerskab af veje

Tunnelen under Marselis Boulevard skal fremadrettet betjene Aarhus Havn. Vejen i tunnelen klassificeres som statsvej.

Åhavevej fra Aarhus Syd Motorvejen og frem til tunnelen klassificeres ligeledes som statsvej, så der sikres sammenhæng i statsvejnettet.

Den præcise afgrænsning af statsvejnettet ved Aarhus Havn fastsættes i forbindelse med miljøkonsekvensvurderingen og i forbindelse med vedtagelsen af en efterfølgende anlægslov.

Den retablerede Marselis Boulevard bliver en kommunevej.

Videre proces

På et senere tidspunkt i processen bør de præcise rammer for nedenstående punkter være afklaret mellem Aarhus Kommune og Vejdirektoratet.

- Principperne for trafikafvikling under anlæg herunder koordinering med øvrige anlægs- og driftsarbejder i området
- Byggemetode f.eks. krav til gener/støj under anlæg
- Eventuel bistand ved ledningsomlægninger

Listen skal anses for en bruttoliste og er ikke endelig. Der kan være punkter, der bliver afklaret i forbindelse med udarbejdelse af miljøkonsekvensvurderingen. Tilsvarende kan der i den forbindelse dukke yderligere punkter op.

Underskrevet den 1. november 2021

Transportministeren, Benny Engelbrecht

Aarhus borgmester, Jacob Bundsgaard

Rådmand, Teknik og Miljø, Bünyamin Simsek
